

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Martonyi

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

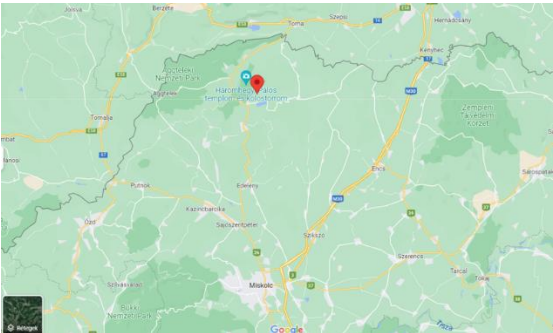

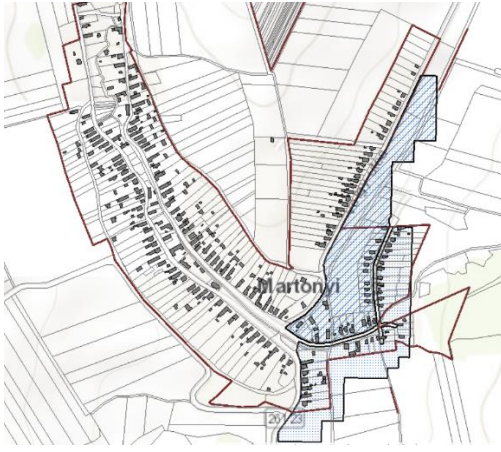
Martonyi

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Edelényi járás

Szervezet neve: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

Dátum: 2022. április

	<p>Terület: 17,57 km² Lakónépeség: 319 Jogállás: község Járás: Edelényi Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSL ÉS
Település neve	Martonyi	
Megye	Borsod-Abaúj-Zemplén	
Járás	Edelényi	
Programba vonás köre	3	
Szervezet neve	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	
Lakosságszám (2021)	319	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	78%	
15 év alattiak aránya (2021)	13,8%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	45%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	22%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	67%	
Lakásszám (2011)	185	
Üres lakások száma (2011)	40	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	75	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	21	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	75	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	48	
Lakások száma (2019)	184	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	119	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	100	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	168	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	82	
WC nélküli lakások száma (2011)	83	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	11	
Egy szobára jutó lakó (2021)	0,7	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	307679 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	103%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2400000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	10	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	2	

1. A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

Fekvése, távolság járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi munkalehetőségek, ahol dolgoznak. Milyen szolgáltatások érhetőek el a településen. Önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

A település pozíciója

Martonyi kis zsákfalú Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. Nevezetes turistalátványossága a falun kívül eső Pálos Háromhegyi kolostorrom, ami meglehetősen ép állapotban van, 1347-ben épült fel, 2001-ben kezdődött a felújítása, bár a helyiek szerint a turistalátványosság iránt érdeklődőket a falu kevésbé vonzza, mivel a kolostorromhoz nem kell a faluba bemenni, a legtöbb turista csak a templom és kolostorromot nézi meg, a faluba nem megy be. Martonyiban üzemel egy vendégház és épül/készül még egy újabb. A környéken (a szomszéd település, Szalonna és Martonyi között) található a Rakacai víztározó, aminek elég nagy a vonzáskörzete, járnak horgászni oda.

Az 1940-es évek végéig működött egy vasércbánya a falu határában, ahol a Diósgyőri Vasgyár számára termeltek vasércet. Önálló képviselő-testülete van, Szalonna és Meszes településsel körjegyzőségben működik. Roma önkormányzat a településen működik.

A falu területileg, lakosságilag és földrajzilag két részre bontható: a szegregátumra, ami egy utca és a nem szegregált területre, "a falu"-ra, ahogy a helyiek emlegetik.

2020-as adatok szerint a településen 339 fő él, részletes adatok 2011-ből elérhetők, ezek szerint a lakosság 97,7%-a magyarnak, 45,1%-a vallotta magát cigánynak (a kettős identitások miatt lehet a végösszeg 100%-nál több). Nem hivatalos, de friss adatok szerint a falu $\frac{2}{3}$ -a roma származású 2021-ben. A munkalehetőségek hiánya miatt gyermek évről évre egyre kevesebb születik a faluban, ez igaz a szegregátumban élő lakosokra is.

A lakosság közel fele cigány származású, a nem cigány lakosság nagy százaléka egyedülálló nyugdíjas, idős lakos. Emiatt a társadalmi szerkezetet illetően fennáll a gettósodás veszélye. A 2012-es adatokhoz képest a teljes lakosság 78%-os csökkenést mutat, a 15 év alatti korosztálynál 45%-os csökkenést látunk 2021-ben, míg a 60 év felettiek 67%-os csökkenést mutatnak.

Térségi pozícióját illetően rossz pozícióban van Martonyi, mert helyben csak közfoglalkoztatás van és a rossz közlekedési viszonyok miatt a térségi munkaerőpiac nagyon nehezen érhető el.

Közlekedés

Martonyi szomszédja Szalonna, innen lehet eljutni Martonyiba a 2613-as útról leágazó 26 123-as úton. Miskolctól mintegy 50 km-re található.

Az utak állapota a faluban mindenhol egész jó (nem kritikus), viszont a faluba bevezető út (26 123-as út) nagyon rossz állapotú, ahogy a Szalonnáról Martonyiba vezető út is (a szénbányákból illetve bányákba közlekedő szállítógépjárművek miatt).

Szalonnába, a szomszéd településre a falubusz hordja az ovisokat, ugyanígy ő hozza haza őket délután (a buszmegállóig, ahová a szülei mennek értük). Az iskolások volánbusszal közlekednek az iskolába, és az iskolából haza.

A falut naponta 6 busz hagyja el, ugyanennyi jön vissza (hétköznap és hétvégén ez valamennyire változó, de a mennyiség ugyanennyi). A falu egyik legnagyobb problémája, hogy tömegközlekedés alig jár a faluba, illetve a faluból. Reggel 6-kor kezdődő műszakra például semmiképp nem jutnak be Miskolcra, a legkorábbi busszal 6:30-ra jutnak be a miskolci pályaudvarra. Délután a visszaút is problémás, a lakosság egy része ezért nem jár messze dolgozni, nem járhatja a gyermekét más településre külön foglalkozásra, mert nem tudnának visszajutni a faluba este.

Térségi munkalehetőségek

A faluban jelenleg 36 közfoglalkoztatott dolgozik, nagy részben nők. Munkalehetőség a faluban legálisan csak közfoglalkoztatás keretein belül működik. Időszakos munkák a helyiek szerint nem nagyon vannak, ami volt néhány éve (mezőgazdasági, abból pénzkeresési lehetőség), abból is egyre kevesebb. A közfoglalkoztatottak nagy része (kb. 90%-a) nőkből áll, a férfiak, akik tudnak, távolabbra (Budapest, stb.) járnak hetelni. A környéken a helyiek szerint nem igazán van lehetőség sem mezőgazdasági, sem építőipari munkára. Ennek a legnagyobb gátja a tömegközlekedés, illetve annak hiánya. A faluból naponta 6 busz indul ki, ugyanennyi jön vissza, Miskolcra legkorábban a pályaudvarra reggel fél 7-re jut be egy helyi lakos, így délelőtti műszakot nem tudtak vállalni, délutánit pedig azért nem, mert este (18:00 után) már nincs buszjárat a településre. A Miskolci Bosch busz nem kanyarodik el a településre, ezért ez nem elérhető a helyiek számára. Néhány helyi lakos próbálkozott rövid ideig (pár hónapig) azzal, hogy gyalog, vagy biciklivel járt ki az úthoz, ahol megáll a Bosch busz, de az utak állapota miatt ez fenntarthatatlan volt - gyalog nagyon sanyarú körülmények között, ahogy biciklivel is, ráadásul a biciklit nincs hova letenni, miután a buszra felszáll az illető.

A településen közmunkát leszámítva semmilyen lehetőség nincs, nincsenek üzemek. A településre bevezető út mellett működik egy szürkemarha telep, magánkézben, nem helyi tulajjal, üzemeltetővel, az a telep fel tudna venni néhány helyit (2-3-nál nem többet), de a tulajdonos nem helyieket foglalkoztat, hanem saját embereit. Az agilisebb helyi lakosok járnának messzebb, Miskolcra is dolgozni, de ahogy fent már említettük, a tömegközlekedés ezt nem teszi lehetővé. A térségnek vannak természeti kincsei, csipke, bodza, gyümölcsös - a helyiek szerint viszont már nem szedik, mert nincs hova leadni. Régebben (tizenéve) még volt, de ma már olyan messze lehetne leadni és olyan kis mennyiségben, hogy nem éri meg a helyi lakosoknak.

Van egy szikvízüzem, ami egy ideje nem üzemel (azért vette meg jelenlegi tulajja, hogy bezárassa, és "megegye" a piacát - nagy piaca volt a környéken. Az a szikvízüzem felélvezhető lenne, tudna foglalkoztatni helyieket.

Elérhető szolgáltatások

Bölcsőde nincs a településen, sem a szomszéd településen, ezért a helyi lakosok számára nem elérhető ez a szolgáltatás. Iskola és óvoda a szomszéd településen, Szalonnán található, ide járnak a Martonyi gyerekek, bár van olyan helyi magyar lakos, aki messzebb lévő településre hordja a gyermekét, szegregálási motivációval. Szalonnába, a szomszéd településre a falubusz hordja az ovisokat, ugyanígy ő hozza haza őket délután (a buszmegállóig, ahová a szülei mennek értük). Az iskolások volánbusszal közlekednek az iskolába, és az iskolából haza. A szalonnai óvodából a beszámolók szerint sokszor kora délután el kell hozni a szülőknek a gyermekeiket, emiatt nem tudnak munkát vállalni.

Iskolába szintén Szalonnára járnak a helyi gyerekek a Szalonnai Kalász László Általános Iskolába, ami a Kazincbarcikai Tankerületi Központoz tartozik, saját iskolája nincs a településnek. Az iskola gyermeklétszáma 117 fő 8 évfolyamon, a 216 férőhelyre. A szalonnai iskolában van cigány nemzetiségi oktatás, illetve az iskolának van melegkonyhája (saját nincs), ezen konyha ebédje elérhető a martonyi lakosok számára kedvező áron, a martonyi idősek (és lakosok) közül sokan így kapnak naponta ebédet, amit a falubusz hoz el a számukra, ez a konyha nyáron is elérhető, van nyári étkeztetés, amit szinte minden tanuló igénybe vesz (tavaly 110 fő).

Intézmények és szolgáltatások közül üzemel: családsegítői és gyermekjóléti szolgáltatás (2020-ban 15 gyermek védelembe véve), akik szerint az egészségügyi szolgáltatás minősége romlott az elmúlt pár évben, illetve az ahhoz való hozzáférhetőség.

Védőnői szolgálat heti 16 órában működik, jelenleg helyettesítéssel, emellett működik falugondnoki szolgálat, dohánybolt és kisbolt valamint COOP bolt, A faluban található emellett egy kocsmá és lottózó. Hetente egyszer, csütörtökönként a falubusszal a falugondnok bemegy vásárolni "nagy boltba" és gyógyszertárba Szendrőbe, beszerzi azt, amire szüksége van a helyieknek és amire kap pénzt és elhozza nekik. Idősellátással nincs gond, jelenleg 3 helyi lakos jár az egyedülálló időskökhöz naponta.

Főállású háziorvos 2016 óta nincs, helyettesítő orvos heti egyszer 9 rendel Szalonnán, a szomszéd településen, de ez nem minden héten valósul meg. A helyiek szerint van, hogy nem is vizsgálja meg a betegeket, receptet sem mindig ír, illetve hektikus időpontban jelenik meg a településen. Nehézséget jelent valamennyi korosztály számára, hogy gyermekorvos egyáltalán nem elérhető a környéken, háziorvos pedig, hivatalosan van, a helyiek szerint jellemzően nem vizsgálja meg a gyerekeket.

Egyéb szolgáltatások, pl. mobil cukrászda is jár, hetente. A falunak frissen felújított, lelátóval rendelkező focipályája van, ami gondosan tisztán, szépen tartott, a falu focicsapata nagy becsben van tartva, ahol játszanak magyar és cigány származásúak egyaránt, többnyire nem Martonyi lakosok, helyiekből nem tudtak volna egy csapatot összeállítani. A szegregátum mellett viszont van egy másik, kevésbé rendezett focipályá, amit a helyi lakosok szoktak használni.

Alkalmanként van rendezvény a faluban, évente egy falunap, gyereknap, mikulásünnepség (ha a vírushelyzet engedi), futballmeccsek, valamint az önkormányzat szervezésében rendezvény a közfoglalkoztatottak számára, esetleg önkéntes szervezésben bál, kisebbségi bál, mindez nagyon hektikusan.

Önkormányzati fejlesztések

A község felújítással az elmúlt évek alatt minőségi változáson ment keresztül:

Befejeződött az ÉMOP-3.1.3-11-2012-0032 azonosítószámú projekt keretében a Község önkormányzati tulajdonú belterületi útjának korszerűsítése, fejlesztése, belterületi járdáinak, csapadékvízvezető árkaik felújítása és egy önkormányzati tulajdonú lakóház tájházzá történő kialakítása. A tájház eszközparkja is fejlesztésre került közösségi rendezvények megtartásához, Megtörtént a településen a polgármesteri hivatal akadálymentesítése. Falubuszt szereztek be a településre. Térfigyelő kamerarendszer került kialakításra. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése is megvalósításra került.

Interjú Polgármester:

Fejlesztések, amik megvalósultak:

- Falubusz csere történt már harmadjára
- Utak aszfaltozása a Völgy út és Akác út (Magyar Falu Program)
- Kertaljai út felújítása
- Halotthúzó a ravatalozóba
- Játsszótér építése zajlik jelenleg az Akác út és Völgy úton, 45 millió forintos projekt, júniusra várható a megépítése
- Tájház felújítása, bővítése, átépítése
- Az önkormányzat digitális korszerűsítése
- Eszközbeszerzés
- Tűzifa, szociális (minden lakos kap)
- Minden gyerek lakjon jól

Jelenlétpont Interjúból:

Van a településen egy szikvízüzem, ami évek óta már nem üzemel, a MMSZ szeretné ezt megvásárolni, és eredeti funkcióját megtartva néhány embert alkalmazva szikvízüzemként újra működtetni.

Következtetések a település...

...társégi pozíciója tekintetében:

- **rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;**
- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;
- jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- **gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;**
- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;
- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A település központja, a szegregátumok, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszhető részek. Van-e elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen.

Közmű és út

A szegregátum házaiba nemrég vezettek be vizet. A beszerelés díját szinte teljes egészében az önkormányzat állta, a lakosoknak csak az anyagköltséget kellett kifizetni. 2019-es KSH adatok alapján a közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma 119, a közcsatornába bekötött lakások száma 100, Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma 168, Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma 82, az összes lakásszám 184. 2011-ben WC nélküli lakások száma 83, alapozás nélküli vályogház 11 volt.

Ivóvízhálózat 100%-ban kiépített, de jópár háznál csak az udvaron van, az Akác út kb. 1/3-ánál csak az udvarra van bevezetve a víz, kerti csap formájában. Áram a lakások kb. 98%-ában van, csatorna a 80%-ukban.

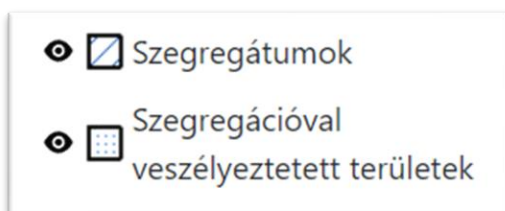
Szegregátumok

A lakosság száma a szegregátumban 75 fő, ami a teljes lakosságszámhoz (319) képest 23%. A KSH 2011-es adatai alapján elkülönített adatok vonatkoznak a szegregációval veszélyeztetett területre, ami lakosságszámban nem mutat eltérést, azonban lakásszámban igen; a szegregátumban a lakások száma 21, a szegregátummal veszélyeztetett területtel együtt összesen 48. Üres lakások száma 2011-es adat alapján 40.

A Máltai Szeretetszolgálat Települési Szociális Diagnózisa alapján falu területileg, lakosságilag és földrajzilag két részre bontható: a szegregátumra, ami egy utca és a nem szegregált területre, "a falu"-ra, ahogy a helyiek emlegetik. A falu öregszik el, ha a teljes népességet nézzük, akkor is, de ha a szegregátumra koncentrálnak, akkor is, csak kisebb mértékben. A nem szegregált részen a lakosság átlagéletkora évről évre növekszik. A településen összesen 32 gyerek él, ennek oroslánrésze a szegregátumban (Akác út). Ennek a fele, 15 fő védelembe van helyezve.

A szegregátum a településen két utcát foglal magába, az Akác utat és a Völgy utat. Előbbit kizárólag cigány származásúak lakják, ez van rosszabb állapotban, utóbbit vegyesen cigány és nem cigány lakosok. A szegregátumban a házak körül kerítések nincsenek, vagy nem teljesek, sok helyen a tetők felújításra szorulnak, áram mindenhol van, a nagy részük kártyás, előre feltöltős villanyóra. Ide épültek a szocpolos házak, kb. 70 m²-esek, rendre 2 szoba van bennük, egy kis előtér, rendre abban kialakítva konyha. Vizesblokk, fürdő alapvetően nem volt ezekben a házakban, ott van, ahol a lakók saját kontóra bevezették a házba (miután az önkormányzat a kertekbe bevezette). A szegregátumban kb. 40 lakás található, amiben élnek.

A Lechner adatbázis szegregátumtérképén elkülöníthető a szegregátum és a szegregációval veszélyeztetett terület. Az alábbi térképvázlat jól szemlélteti:

Életveszélyes(nek kinéző) házak nincsenek a szegregátumban sem, de félkomfortosak, komfort nélküliek vannak - nagy részük félkomfortos, vezetékes gáz, ha be is van vezetve néhányba, nem használják a magas árak miatt, fával, kályhával fűtenek. Szennyvízhálózat ki van építve, de van néhány ház, akik nincsenek rákötve.

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;
- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- **településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki,;**
- településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- nincs szegregált rész a településen.

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

Milyen lakhatással kapcsolatos fejlesztések voltak a településen: telepprogram, azok eredménye (új, felújított lakások, illetve hogyan osztották el: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással.)

EFOP telepprogram nem volt a településen.

Szerették volna az önkormányzat energetikai korszerűsítését kivitelezni, de a Magyar Államkincstár miatt buktak el 2,5 millió forintot. A szegregált élethelyzetek felszámolása pályázatra sem pályázott végül, mert félt, hogy ezen a projekten is több milliót bukik a település.

Jelenlétpont interjú alapján:

Van néhány ingatlan, ami albérletként funkcionál, 15.000 ft albérleti díjat fizetnek.

Van olyan ingatlan, ahol a jelenlegi bérlő 10.000 ft-ot fizet, de ezzel ő megvásárolja az ingatlant, ha letörleszti, akkor a tulajdonába kerül majd az ingatlan.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

(együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a kifelé való mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám helyi intézmények miatt, közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

Az önkormányzatnak a FETE programhoz jó a hozzáállása, azt általában támogatja, sőt, örül a Mátyás Jelenlétponton dolgozó kollégáknak, csak a bérlakásfejlesztéssel kapcsolatban van kifogása.

A bérlakásfejlesztésekkel szemben fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktus forrást lát benne), de ha kontrolálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne.

2. A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett.

Célcsoportra jellemző-e az elvándorlás, ha igen, milyen településekre?

Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások)

Foglalkoztatás-jövedelem

A közfoglalkoztatás a polgármester és a helyiek szerint is jól működik, a közfoglalkoztatottak nagy része nő, a falut tartják rendbe, vigyázva, leltártartva az eszközökről, mindenről.

A kormányhivatal foglalkoztatási osztályának beszámolója szerint ők (Edelényi kirendeltség) nem foglalkoztatnak helyi lakosokat, ezt alátámasztja a polgármester, aki azt mondja, valamennyi közfoglalkoztatott a faluban dolgozik teljes munkaidőben, helyben.

Interjú Jelenlétpont:

Akik a településről eljárnak dolgozni, általában kocsival járnak Bosch Miskolc, Budapest (építőipar hetelős munkára mennek), helyben feketén vállalnak idősebb lakosoknál favágást, behordást, kaszálást (ház körüli munkák).

Néhányan eljárnak külföldre is dolgozni: Svédország, Németország, Ausztria (segédmunka építőipar, hentes, csőszerelő).

Van a településen egy szikvízüzem, ami évek óta már nem üzemel, a MMSZ szeretné ezt megvásárolni, és eredeti funkcióját megtartva néhány embert alkalmazva szikvízüzemként újra működtetni.

Interjú polgármester:

Közfoglalkoztatottak száma: 30 fő + 2 MMSZ alkalmazásban, 9 férfi- 23 nő. A férfiak többsége nyílt munkaerőpiacon helyezkedett el.

Mezőgazdasági munkát végeznek közfoglalkoztatás keretében: 1 hektár gyümölcsös, 300 fával. A gyümölcsfasorok között lilahagyma, vörshagyma, zöldborsó, paprika, paradicsom van beültetve. Amit megtermelnek, azt általában szociális rászorultság alapján szétosztják a településen lakók között. Tavalyi évben 2 tonna hagyma termett, abból tudtak eladni is. Tavalyi évben bodzatelepítés is történt, felvásárlására szóbeli megállapodás történt, Szögligeten van bodzaüzem, illetve Szalonnán lekvárfőző üzem van, lenne kapacitás a gyümölcs átadására.

Szociális problémák

A problémák nagy részét, a munkavállalás nehézségeinek legfőbb forrása az aluliskolázottság és a tömegközlekedés hiánya, illetve nem megfelelő mennyisége. Martonyiból délelőtti műszakra nem érnek be, délutáni műszakból nem érnek haza. A nagy üzemek (pl. Miskolc Bosch) buszjáratai nem kanyarodnak be Martonyiba, néhány agilisebb helyi lakos egy ideig járt biciklivel/gyalog, de az időjárás- és az útviszonyok miatt ez nem volt tartható.

A szalonnai óvodából a beszámolók szerint sokszor kora délután el kell hozni a szülőknek a gyermekeiket, emiatt nem tudnak munkát vállalni.

Martonyi az edelényi család-és gyermekjóléti központ területe alá esik. A védelemben vett gyerekek száma a településen 15 fő, összesen 7 család van a településen, aki kiemeléssel érintett. Családsegítő elméletileg hetente látogatja a települést, gyakorlatilag inkább csak akkor jön, amikor valami konkrét feladata van (azért havonta 1-2 alkalommal megfordul a családoknál). A családsegítő elég jól ismeri a családokat, a helyzetüket.

A bérletigény megalapozását segítő tábla (A segítségre szoruló családok besorolása a 3 típus szerint: az egyes típusokba hány család tartozik)

Családtípus	Családok száma: 140
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	3
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	90
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkát. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvételre itt is szükség lehet.	47

3. A lakásállomány helyzete [adatok] (1-1,5 oldal)

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban

Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése

Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése)

Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e)

Jelenlétpont interjú

Az ingatlanok száma több, mint 120 (Jelenlétpontosok szerint), a KSH szerint a lakások száma 182 db.

Akác úton Cs-s lakások (Csökkent komfortfokozat), betonlapra épült szilikát házak. Víz a legtöbb házban bent van. Szennyvízhálózat kiépítésre került a településen, az Akác úton nem sokan vezették be a házba.

Olyan életveszélyes ház, amiben laknak is, olyan nincs. Lakatlan is csak néhány darab található.

Van néhány ingatlan, ami albérletként funkcionál, 15.000 ft albérleti díjat fizetnek.

Van olyan ingatlan, ahol a jelenlegi bérlő 10.000 ft-ot fizet, de ezzel ő megvásárolja az ingatlant, ha letörleszti, akkor a tulajdonába kerül majd az ingatlan.

Vezetékes gáz van kiépítve a településen, de nincs beépítve minden házban. Általában fa nyílászárók vannak a házakban, néhol előfordul, hogy az üveg helyett OSB lap vagy takaró van feltéve, de nem túl gyakori.

Tudomásuk szerint egy ingatlanban nincs áram, ott aggregátort használnak.

A szlovákok elkezdtek felvásárolni a házakat, 3 millióról 7-10 millióra emelkedtek az ingatlanok árai ennek köszönhetően. Inkább csak hétvégi háznak használják, életvitelszerűen nem lakik senki sem a vásárolt házakban.

Két vendégház van a településen, de nem működik. / Jelenlétpont interjú/

Martonyi lakossága 2020 január 1-én 339 fő volt és 178 lakás. A településen több 1900 körül épített falusi ház található.

A KSH 2011-es adatai alapján elkülönített adatok vonatkoznak a szegregációval veszélyeztetett területre, ami lakosságában nem mutat eltérést, azonban lakásszámban igen; a szegregátumban a lakások száma 21, a szegregátummal veszélyeztetett területtel együtt összesen 48. Üres lakások száma 2011-es adat alapján 40.

A falu egyik utcájában, az Akác úton, ahol főleg "Cs" (csökkentett komfortfokozat) lakások találhatóak, alakult ki a szegregátum, teljesen romák lakta terület, emellett van még egy utca, a Völgy út, ami "vegyes". A házak állapota nagyrészt nem kritikus, de mindegyiken van mint

fejleszteni - jelentősen. A felükhöz kb. nincs kerítés, körülbelül harmadukba nincs bevezetve víz (a házba), kicsit többen nincs meleg víz, néhányban nincs áram.

Életveszélyes(nek kinéző) házak nincsenek a szegregátumban sem, de félkomfortosak, komfort nélküliek vannak - nagy részük félkomfortos, vezetékes gáz, ha be is van vezetve néhányba, nem használják a magas árak miatt, fával, kályhával fűtenek. Szennyvízhálózat ki van építve, de van néhány ház, akik nincsenek rákötve.

Meleg víz viszont sok helyen nincs. A lakosság nagy része rendezetlen tulajdonviszonyok között él.

A szegregátumban a házak körül kerítések nincsenek, vagy nem teljesek, sok helyen a tetők felújításra szorulnak, áram mindenhol van, a nagy részük kártyás, előre feltöltős villanyóra. Ide épültek a szocpolos házak, kb. 70 m²-esek, rendre 2 szoba van bennük, egy kis előtér, rendre abban kialakítva konyha. Vizesblokk, fürdő alapvetően nem volt ezekben a házakban (elméletileg kellett volna), ott van, ahol a lakók saját kontóra bevezették a házba (miután az önkormányzat a kertekbe bevezette). A szegregátumban kb. 40 lakás található, amiben élnek.

Medián lakásár a 2019 és 2020 adásvételei alapján 2400000 Ft, a lakástranzakciók száma a 2019 és 2020 évek közötti időszakban összesen 10 volt.

A település nem szegregált részén ("a falu", ahogy a helyiek hívják) lévő házak közül egyre többet vásárolnak fel szlovák állampolgárok, hétvégi háznak, ebből konfliktus nincs, viszont ennek következtében a falut fenyegeti az elskanzenesedés veszélye.

A szegregációval veszélyeztetett területen egy ingatlan van beterve 5-20 M Ft közötti összeggel, a szegregátumban 2,5 M alatti, de a szegregátum teljes lakásállományának hozzávetőleg fele 1 M alatti terheléseket mutat a Lechner adatbázis eladósodottság térképén.

A bérlakásigény megalapozását segítő tábla (a lakásállomány tipizálása: az egyes típusokba hány lakás tartozik a településen (elsősorban a segítségre szoruló családok körében))

Lakástípusok:	Lakások száma: 120
életveszélyes házak	0
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	1
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	35
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	84

4. Lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

Legfőbb lakhatási problémák összegzése (a szegregáció, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közmű szolgáltatásokból kikapcsolt lakások), lakásállomány javítását, tulajdonviszonyok rendezését, eladósodottság problémáit is érintve)

A KSH 2011-es adatai alapján elkülönített adatok vonatkoznak a szegregációval veszélyeztetett területre, ami lakosságában nem mutat eltérést, azonban lakásszámban igen; a szegregátumban a lakások száma 21, a szegregátummal veszélyeztetett területtel együtt összesen 48. Üres lakások száma 2011-es adat alapján 40.

A falu egyik utcájában, az Akác úton, ahol főleg "Cs" (csökkentett komfortfokozat) lakások találhatóak, alakult ki a szegregátum, teljesen romák lakta terület, emellett van még egy utca, a Völgy út, ami "vegyes". A házak állapota nagyrészt nem kritikus, de mindegyiken van mint fejleszteni - jelentősen. A felükhöz kb. nincs kerítés, körülbelül harmadukba nincs bevezetve víz (a házba), kicsit többen nincs meleg víz, néhányban nincs áram.

Életveszélyes(nek kinéző) házak nincsenek a szegregátumban sem, de félkomfortosak, komfort nélküliek vannak - nagy részük félkomfortos, vezetékes gáz, ha be is van vezetve néhányba, nem használják a magas árak miatt, fával, kályhával fűtenek. Szennyvízhálózat ki van építve, de van néhány ház, akik nincsenek rákötve.

Meleg víz viszont sok helyen nincs. A lakosság nagy része rendezetlen tulajdonviszonyok között él.

A szegregátumban a házak körül kerítések nincsenek, vagy nem teljesek, sok helyen a tetők felújításra szorulnak, áram mindenhol van, a nagy részük kártyás, előre feltöltős villanyóra. Ide épültek a szocpolos házak, kb. 70 m²-esek, rendre 2 szoba van bennük, egy kis előtér, rendre abban kialakítva konyha. Vizesblokk, fürdő alapvetően nem volt ezekben a házakban (elméletileg kellett volna), ott van, ahol a lakók saját kontóra bevezették a házba (miután az önkormányzat a kertekbe bevezette). A szegregátumban kb. 40 lakás található, amiben élnek.

Medián lakásár a 2019 és 2020 adásvételei alapján 2400000 Ft, a lakástranzakciók száma a 2019 és 2020 évek közötti időszakban összesen 10 volt.

A település nem szegregált részén ("a falu", ahogy a helyiek hívják) lévő házak közül egyre többet vásárolnak fel szlovák állampolgárok, hétvégi háznak, ebből konfliktus nincs, viszont ennek következtében a falut fenyegeti az elskanzenesedés veszélye.

A szegregációval veszélyeztetett területen egy ingatlan van beterve 5-20 M Ft közötti összeggel, a szegregátumban 2,5 M alatti, de a szegregátum teljes lakásállományának hozzávetőleg fele 1 M alatti terheléseket mutat a Lechner adatbázis eladósodottság térképén.

A túlszűfolttság a lakásokban nem okoz problémát, 07 fő jut egy szobára. Van többgenerációs együttélési forma néhány családban.

A szegregátumban és a szegregációval veszélyeztetett területen is viszonylag tisztázottak a tulajdonviszonyok. A lakások magántulajdonban vannak.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
Lakástípusok					

azonnali életveszélyt jelentő lakás					0
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni	1				1
nagyon rossz állapotú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)	2	40			35
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni		50	47		84
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	3	90	47		140 család (csak a romák) 120 ház

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

Az alábbi beavatkozási irányok mentén a szükséges beavatkozások és azok mértékének (hány lakás/család érintett) felvázolása.

A családok részére adósságkezelési tanácsadás, szociális segítségnyújtás, mentorálási foglalkoztatásban való bevonás, utókövetés biztosítása. Cél a lakások fenntarthatóságának a biztosítása.

Lakhatási programok: A **magántulajdonú házak felújításának támogatása**. Mivel a javításokra, felújításokra potenciálisan nagy az igény, ezért érdemes azokra a családokra koncentrálni, akik vállalják, hogy saját munkával és ha lehetőségük van rá, saját forrással részt vesznek a munkálatokban. A program első lépéseként a részvételi és együttműködési hajlandóságot szükséges felmérni a családok körében. A kritikus állagú és nem felújítható lakások esetében a legszükségesebb karbantartási munkákat lehet elvégezni (ez jelenleg a krízisalapból folyik), míg a másik két jobb lakástípus kategóriában már komolyabb felújítások is támogathatóak lehetnek.

Jelenlétpontos szerint a beavatkozási terület az ingatlanokban: fűtőkorszerűsítés, nyílászáró csere, felső padlás szigetelése kőzetgyapattal.

Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak: a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlzásúlt lakásban élnek. Becslések szerint kb.20 ilyen család van.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet a bérlakásprogram nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja.

Fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből, azok nagyságrendjéből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét az alábbi szempontok szerint lehet korrigálni:

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	átlagos, rizikós átszállással
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	A közfoglalkoztatás és a Fete programján kívül nincs egyéb
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	jónak mondható
közműinfrastruktúra	jó
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	rendezettek
uzsora	nincs jelen
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	Szalonna településen érhető el a szolgáltatások
szegregátumok relatív mérete a településen	A település két utcáját érinti, Akác és Völgy út

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	igen, mert alacsony a gyermekszám
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	A településvezetés nem nyitott a befogadásra
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	jelen van
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	jelenleg nem lehet megítélni
helyi növekedés centrum (munkahely konkrét település)	Edelény, Miskolc, Szalonna
családok társadalmi kapcsolatrendszerének összetétele	szoros
céltelepülés árszínvonala(alacsony, magas)	Magasabb ingatlanárak a környéken

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

1. Bérlakásfejlesztések

A potenciális célcsoporti körből a megvalósító szervezet szerint csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönözöttek és együttműködőek, illetve van esély arra, hogy azzá tehetőek, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: teljes időszakban 20 család, ami egyben **2 bérlakás létrehozását jelenti a településen.**

Indoklás: az előzetes felméréseket valamint interjúkat összevetve a térségben dolgozó valamennyi szakember véleményére alapozva született a döntés.

Martonyiban nem volt komplex telepprogram.

A településvezetés a településre kívülről érkező családoktól teljesen elzárkózik.

Alacsony a 3 év alatti gyermekek száma.

A település a környező településekhez képest, sőt a térségben is, szociális problémáik elenyészőek a többi településekhez képest. Emiatt nem indokolt több bérlakás kialakítása.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program család lakását és felújítja (a család benne marad)				
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)				
Túlzúsúlyolt lakásból szétköltöző család költözik be	2			

Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen	2			2 ház

4.4 Helyi együttműködések/partnerek rendszere (1 oldal)

Máltai Szeretetszolgálat Jelenlétpont FETE 3. körös

Pálos kolostor van a település határában.